

Ψωμί και τριαντάφυλλα

της Χούλια Μ.

Εξίμιση το πρωί. Είμαι στο πόδι. Στο κρεβάτι στριφογύριζα μισοξύπνια από τις τέσσερις. Μάλλον δεν κοιμάμαι πια, μισοκοιμάμαι με τις αισθήσεις μου τεταμένες και το μυαλό μου απασχολημένο. Ήμουν πάντα έτσι, γιατί πάντα είχα έγνοιες. Και μετά ήρθαν οι εγκυμοσύνες και νομίζω βιολογικά πια οι αισθήσεις μου οξύνθηκαν. Να προστατέψω, να προλάβω, να ταΐσω, να υπολογίσω... Τα παιδιά, τις δουλειές, την οικογένεια, τα λεφτά...

Βρήκα μια δουλειά. Η μικρή μου κόρη έκανε την αίτηση για μένα. Από το ιντερνετ. Εγώ δεν το πολυκαταλαβαίνω το ιντερνετ, δηλαδή όχι ότι δεν μου κόβει, αλλά τα κολλυβογράμματα που έμαθα στο δημοτικό δεν πολυφτάνουνε. Αν μου' δειχνε όμως κάποιος, τα παιδιά μου ίσως, σε λίγο καιρό θα τα μάθαινα. Μετά θα έπαιρνα μπρος και μόνη μου. Αλλά έχουν και αυτά πολύ δουλειά και νομίζω θα νευριάζουν άμα δεν καταλαβαίνω. Εν πάση περιπτώσει, η αίτηση έγινε. Και με πήρανε. Χάρηκα πάρα πολύ γιατί είναι δύσκολοι οι καιροί και εμείς δυσκολευόμαστε όλο και περισσότερο να τα βγάλουμε πέρα. Καθαρίστρια. Καθαρίστρια σε σχολείο. Όχι μόνιμη, για 5-6 μήνες είναι το συμβόλαιο, αλλά μπορεί, που ξέρεις να υπάρχει και η πιθανότητα να μονιμοποιηθώ. Παίρνω γύρω στα 400 ευρώ το μήνα. Τι να κάνεις, καλά είναι. Όλοι τόσα παίρνουν. Μπόρεσα όμως να διαλέξω να είμαι κοντά στο σπίτι μου. Δήλωσα το Λύκειο που πηγαίνει ο γιος μου, που είναι 5 λεπτά από το σπίτι. Είναι και πολύ κοντά στο δημοτικό του μικρού. Πηγαίνω πρώτα τον μικρό στο δημοτικό και μετά πάω στη δουλειά. Λες να πειράζει τον γιο μου που η μάνα του δουλεύει καθαρίστρια στο Λύκειο του; Τι να κάνω κι εγώ; Τα άλλα σχολεία είναι μακριά και θα έπρεπε να πηγαίνω με τα πόδια κάθε μέρα. Αυτό τις καθημερινές. Τα σαββατοκύριακα καθαρίζω ένα σουβλατζίδικο. Παίρνω 4 ευρώ την ώρα. Πηγαίνω πολύ νωρίς το πρωί και πρέπει να έχω τελειώσει μέχρι τις 9 που έρχονται οι ψήστες. Καθαρίζω τα πάντα. Τα λεφτά που παίρνω από το σουβλατζίδικο τα στέλνω στο γιο μου που σπουδάζει.

Το Λύκειο που καθαρίζω είναι κολλημένο με ένα γυμνάσιο. Στο ίδιο κτίριο είναι και μοιράζονται και την ίδια αυλή. Εμένα με φωνάζουν και στο γυμνάσιο να καθαρίζω. Έτσι είναι, λέει, γιατί το ένα σχολείο φιλοξενεί το άλλο. Δεν θυμάμαι ποιο φιλοξενεί ποιο. Εγώ όμως δήλωσα μόνο το Λύκειο. Πηγαίνω κι εκεί όμως γιατί δεν είμαι μόνιμη. Οι μόνιμοι δεν πηγαίνουν εκεί. Γιατί στο σχολείο είναι και κάτι μόνιμες καθαρίστριες και ένας φύλακας και ένας επιστάτης. Και είναι και αυτοί του κυλικείου αλλά δεν ξέρω τι είναι αυτοί. Θέλω να πω δεν ξέρω αν είναι μόνιμοι. Πηγαίνω λοιπόν κι εκεί. Η δουλειά είναι βαριά όπως και να' χει. Αλλά με δυο σχολεία γίνεται ασήκωτη. Εντολές παίρνω από τους διευθυντές των σχολείων. Το λύκειο έχει άντρα διευθυντή και το γυμνάσιο γυναίκα. Αυτή που είναι στο γυμνάσιο, λοιπόν, μου κάνει τη ζωή ποδήλατο. Τις πρώτες μέρες με έστειλε έξω από το σχολείο να καθαρίσω από φύλλα, πουρνάρια και σκουπίδια μια μικρή αλάνα και τα πεζοδρόμια δίπλα από το σχολείο. Πήγα. Πήρα σακούλες σκουπιδιών και μάζευα. Πέρασε ένας παππούς και με ρώτησε αν είμαι του δήμου.

-Στο σχολείο δουλεύω, καθαρίστρια... του είπα.

Δεν ξέρω κι εγώ πόσες σακούλες μάζεψα και τις κουβάλησα όλες μια-μια στον κάδο να τις πετάξω. Πριν βγω έξω ζήτησα από τους μόνιμους κάποιος να έρθει να με βοηθήσει, αλλά μου είπαν όχι. Τα συμβόλαια τους λένε πως απαγορεύεται να βγουν έξω από το σχολείο γιατί αν γίνει καμιά στραβή και πάθουν τίποτα το σχολείο θα φέρει ευθύνη. Κι έτσι πήγα μόνη μου.

Καθαρίζω και παράθυρα, πολλά παράθυρα. Γιατί τα σχολεία έχουν πολλά παράθυρα... Τα καθαρίζω από μέσα, αυτά που είναι χαμηλά τα καθαρίζω και από έξω. Μια μέρα, ενώ ήμουν σε μια αίθουσα του δεύτερου ορόφου και καθάριζα από μέσα, η υποδιευθύντρια του γυμνασίου μου είπε να πατήσω στο περβάζι που είναι έξω από το παράθυρο και να τα κάνω και από έξω. Την κοίταξα.

-Αν πατήσεις εδώ, μπορείς να τα καθαρίσεις και απ' έξω.

-Και ποιος τα καθάριζε αυτά τα τζάμια απ' έξω πριν από μένα;

-Τα παιδιά.

– Ααα, τα ξένα παιδιά... Εγώ εκεί πέρα δεν ανεβαίνω, αν πάθω τίποτα, αν πέσω, αν σακατευτώ;

Με κοίταξε σαν την χαζή και έφυγε. Εγώ εκεί πέρα δεν ανεβαίνω. Και δεν ανέβηκα. Έχω παιδιά εγώ. Να πέσω να σκοτωθώ; Μια από κείνες τις μέρες που καθάριζα τα τζάμια τα χαμηλά απ' έξω ήρθε ένα από τους καθηγητές και μου είπε να γεμίσω τον κουβά με λασπόνερα και να λασπώνω τα παράθυρα και ότι υπάρχουν πολύ σημαντικότερα πράγματα να γίνουν στο σχολείο.

Μας έχουσε δώσει, σ' εμάς τις καθαρίστριες τα κλειδιά από τις τουαλέτες των παιδιών. Τις έχουσε κλειδωμένες για να μην ξοδεύουν τα παιδιά σαπούνι, νερό και χαρτί. Όταν κάποιο παιδί θέλει να κάνει την ανάγκη του, έρχεται να μας βρει για να πάρει το κλειδί και μας το επιστρέφει μετά.

Είχαμε και ένα γραφειάκι που ήταν μεταξύ του λυκείου και του γυμνασίου και είχε καρέκλες και τραπέζι για να καθόμαστε οι καθαρίστριες και ο επιστάτης. Μας βάλανε και μετακομίσαμε το τραπέζι και τις καρέκλες, τις πήγαμε στο γραφείο της διευθύντριας. Δεν έχουμε πια που να κάτσουμε. Όταν κουραστούμε πάμε κρυφά σε καμιά αίθουσα.

Πάνε πάνω από δυο μήνες που δουλεύω εδώ, αλλά η διευθύντρια του γυμνασίου δεν ξέρει ακόμα το όνομα μου. Της το έχω πει, αλλά αυτή όλο με άλλα ονόματα με φωνάζει. Ό, τι της κατέβει και κάθε φορά ένα άλλο μουσουλμανικό όνομα. Και όταν στέλνει παιδιά να με φωνάξουν από καμιά δουλειά στο λύκειο, τους λέει άλλο όνομα, αλλά αυτά με έμαθαν πια. Όλο με τρέχει. Καθάριζα πάλι κάτι τζάμια κοντά στα σκαλοπάτια του σχολείου και βγαίνει και με φωνάζει. Εκεί κάτω από τα σκαλιά ήταν μια μεγάλη γλάστρα με χώμα γεμάτη. Την ήθελε στο γραφείο. Πήγα και προσπάθησα να την κουβαλήσω, πολύ βαριά. Αλλά την κουβάλησα σιγά-σιγά από τις σκάλες στο γραφείο των καθηγητών και μετά πήγα να συνεχίσω τη δουλειά μου. Μετά από λίγο την είδα που βγήκε πάλι στη σκάλα και αγριεμένη μου είπε πως τη γλάστρα την ήθελε στο γραφείο της και όχι στον καθηγητών που την άφησα. Πήγα πάνω. Εκεί ήταν και ένας καθηγητής και όταν προσπάθησα να σηκώσω τη γλάστρα μου είπε να την αφήσω και ότι θα την πάει αυτός. Η διευθύντρια τότε μου είπε να κατέβω στην αποθήκη να ξεσκονίσω βιβλία και ράφια. Πήγα στην αποθήκη. Πίσω μου ήρθε και αυτή και με άγριο ύφος μου έλεγε τι να κάνω. Έχω πολύ υπομονή, αλλά δεν άντεξα. Δεν μου φέρεται καλά. Δεν την νοιάζει ούτε πως με λένε, ούτε αν έχω παιδιά με έχει ρωτήσει. Μια μέρα που άργησα γιατί άφησα τον μικρό στο σχολείο πιο αργά, πήγε να με φάει.

-Να μου φέρεσαι καλά, της είπα

Αυτή έφριξε και είπε πως μου φέρεται μια χαρά. Της τα είπα όλα. Για το όνομα μου, για τις δύσκολες δουλειές. Της είπα και για τη γλάστρα.

-Γιατί δεν ζήτησες από τον καθηγητή να σου κουβαλήσει τη γλάστρα, που είναι άντρας;

-Κάνεις πολύ μεγάλο λάθος, αυτός είναι καθηγητής, δεν μπορώ να του ζητήσω κάτι τέτοιο.

Αλλά από μένα μπορεί. Δεν είμαστε το ίδιο με τον καθηγητή, δεν είμαι άνθρωπος κι εγώ;

-Είπα εγώ ότι δεν είσαι άνθρωπος; Κάνεις πολύ μεγάλο λάθος... Κάνεις πολύ μεγάλο λάθος...

Έφυγα από την αποθήκη. Σκύλα. Πήγα στο λύκειο. Δεν θα ξαναπάω στο γυμνάσιο ξανά, ας με φωνάξει όσες φορές θέλει. Δεν έχω ξαναπάει από τότε. Ούτε αυτή η ρουφιάνα έστειλε να με φωνάξουν. Το είπα στην μικρή μου κόρη πρώτα. Αυτή πήγε στα γραφεία της δευτεροβάθμιας και το είπε κρυφά από μένα. Εγώ δεν ήθελα, δεν είμαι και μόνιμη. Ήθελε να έρθει και στο σχολείο να βρει τη διευθύντρια αλλά δεν την άφησα, μην μπλέξει. Τώρα πια δεν πηγαίνω καθόλου στο γυμνάσιο και κάνω ότι κάνουν οι μόνιμοι. Κάτι πρέπει να έγινε με τη δευτεροβάθμια αλλά το είπα και στον διευθυντή του λυκείου ότι δεν θέλω να έχω παρτίδες με την άλλη.

Η δουλειά τώρα είναι πιο καλή, δύσκολη αλλά όχι όπως όταν είχα και το γυμνάσιο. Χαίρομαι που δεν έχω ξαναδεί τη διευθύντρια. Γυρνάω στο σπίτι 3 ή 4 το μεσημέρι. Είμαι πολύ κουρασμένη αλλά έχω να μαγειρέψω, να πλύνω πιάτα, να καθαρίσω. Όλα στο σπίτι περιμένουν εμένα. Τα παιδιά έχουν τα δικά τους. Θα μπορούσαν να βοηθήνε βέβαια, αλλά λένε ότι φταίω εγώ που δεν τους έμαθα από μικρά. Οι κόρες μου, μου το χτυπάνε συχνά για τους γιους μου. Άλλα και αυτές δεν πάνε πίσω. Η μεγάλη λείπει έξω. Η μικρή εδώ άνεργη θέλει και αυτή να φύγει. Ο άντρας μου δουλεύει και αυτός αλλά στο σπίτι δεν κάνει τίποτα. Και όλα εμένα περιμένουν και θα με περιμένουν για όσο ζω.

Η γυναίκα που εξιστορεί είναι η μαμά μου. Η μαμά μου είναι καθαρίστρια. Έχει δουλέψει και εργάτρια σε καπνοφάμπρικες, σε χωράφια, σε σπίτια. Η μαμά μου φροντίζει τα πάντα μέσα στο σπίτι και έξω από αυτό. Φροντίζει τις κόρες και τους γιους της και τον άντρα της. Έχει περίεργο όνομα, όπως περίεργο όνομα έχω κι εγώ και αυτό μερικές φορές κάνει τα πράγματα πιο δύσκολα. Και η μαμά μου καθρεφτίζει τη μέση γυναίκα εργάτρια αυτού του κόσμου λίγο ή πολύ. Αυτές οι γυναίκες δουλεύουν πολύ και κοιμούνται λίγο. Δουλεύουν πολύ και αναγνωρίζονται λίγο. Και δυστυχώς ακόμα και ανάμεσα σε κύκλους αριστερών συντροφισσών είναι αυτές οι γυναίκες που απαξιώνονται έστω και διακριτικά. Δεν θέλουμε να γίνουμε σαν αυτές, λες και αυτές το επέλεξαν συνειδητά. Η λευτεριά νοείται μόνο μετά από μας, οι μανάδες μας τη διάλεξαν την μοίρα τους. Πάμε να αλλάξουμε τον κόσμο την ώρα που οι μανάδες μας σιδερώνουν, οργώνουν, πλένουν πιάτα, μαγειρεύουν, δουλεύουν, μισοκοιμούνται...

Ρόζα Λουξεμπουργκ, Αλεξάντρα Κολονται, Φρίντα Καλο, Ανγκελα Ντειβις είναι μόνο μερικά από τα ονόματα που δίνουν και παίρνουν στις 8 Μαρτη, την ημέρα της γυναίκας μεταξύ των απανταχού αριστερόκαβλων. Η μαμά μου δεν γνωρίζει καμιά από τις παραπάνω. Η μαμά μου ξέρει ότι κάθε μέρα πρέπει να σηκωθεί στις εξίμιση. Ξέρει ότι πρέπει να πάει στη δουλειά έξω από το σπίτι και μετά να γυρίσει στη δουλειά μέσα στο σπίτι. Οι κόρες αυτών των μανάδων αυτό που συνειδητοποιούν πρώτα είναι ότι δεν θέλουν να γίνουν σαν τις μανάδες

τους. Δεν θέλουν να πλένουν πιάτα, να μαγειρεύουν συνέχεια, να δουλεύουν σαν καθαρίστριες-εργάτριες, να απλώνουν, να γεννούν και να μεγαλώνουν παιδιά. Οι κόρες αυτές θέλουν να ξεφύγουν από αυτή τη δουλεία και να γίνουν Ρόζες, Φρίντες, Αλεξάντρες με άντρες που θα κατανοούν το γυναικείο ζήτημα και γιους που θα μεγαλώσουν αναλόγως. Όχι όπως η μάμα τους μεγάλωσε τους γιους της. Για τους γιους αυτών των μανάδων ούτε λόγος, έχουν από τη φύση τους ξεφύγει από αυτή τη μοίρα. Αλλά φυσικά και αυτοί λιώνουν με τις Ροζες, τις Φριντες, τις οποίες φυσικά με την πρώτη ευκαιρία θα επιχειρήσουν να κάνουν σαν τις μαμάδες τους...

Εγώ δυσανασχετώ όμως με αυτή την ηρωοποίηση. Δυσανασχετώ γιατί μας απομακρύνει από το στόχο μας. Γουστάρω κι εγώ Λουξεμπουργκ, Αγκέλα και Βουλγάρικε και τα μυαλά στα κάγκελα. Αλλά δεν είμαστε εδώ για να μνημονεύουμε τους ανθρώπους που χειραφετήθηκαν. Κληρονομιά το έργο τους, αλλά πρέπει να λευτερώσουμε τους φυλακισμένους. Φυλακισμένες είναι οι μανάδες μας. Φυλακισμένες είμαστε κι εμείς οι ίδιες που νομίζουμε ότι μπορούμε να λευτερωθούμε χωρίς πρώτα να λευτερώσουμε αυτές τις γυναίκες. Συγγνώμη Ρόζα, αλλά αυτή τη μέρα θα την αφιερώσω στη μαμά μου. Και σε όλες τις μαμάδες.

Πηγη: <http://www.inred.gr/psomi-kai-triantafylla/>